

Místní a finanční dostupnost sociálních služeb

Evropská komise vydala v červnu letošního roku Zprávu o dlouhodobé péči v Evropě. V posledních letech (od r. 2019) jde o jednu z několika aktivit Evropské komise směrem k sociálnímu sektoru a dlouhodobé péči. Dalším výstupem bude také strategie dlouhodobé péče. Níže přinášíme některá vybraná a zajímavá data z této zprávy.

■ **Text: Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA,**
prezident APSS ČR;
doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.,
proděkan pro vědu a tvůrčí činnost,
Fakulta veřejných politik Slezské
univerzity v Opavě

U přednostňovány by vždy měly být tzv. sociální služby komunitního typu, tedy ty, které umožní klientovi, příjemci sociální služby zůstat doma. Klienti by tak zcela jistě neměli odcházet do pobytových zařízení sociálních služeb jen z důvodu absence těchto služeb ve svém regionu, bydlišti. Největším pilířem této skupiny služeb jsou pak služby terénní.

Existují dva typy nedostupnosti těchto služeb, místní a finanční. Místní nedostupnost znamená, že služba není snadno dostupná, v regionu není nebo má malé, nedostatečné kapacity. Finanční dostupnost je pak odvislá od ceny / participace příjemce péče a celkové potřeby, tedy objemu poskytovaných služeb. A v určitý moment se ve všech evropských zemích dostaneme na hranici této finanční dostupnosti.

Demonstruje to obrázek č. 1. Právě finanční důvody byly ty hlavní, pro které se klient či jeho rodina rozhodli terénní služby neodebírat. Z tohoto pohledu je nejmenší dostupnost terénních služeb v Rumunsku, Bulharsku, Řecku či Polsku. Nejlépe na tom jsou země s vyššími příjmy svých obyvatel (platy, mzdy, důchody) jako Lucemburk, Švédsko, Irsko nebo Finsko. Figuruje zde ale i Česká republika. (viz obr. č. 1)

Co se týče místní nedostupnosti, nejhůře si stojí např. Itálie, Irsko či Estonsko. (viz obr. č. 2)

Obrázek č. 2 nám ukazuje, jak klíčové jsou systémy sociálního zabezpečení (u nás např. příspěvek na péči, ale i jiné sociální dávky).

Vidíme zde dva typy sociální péče – terénní s rozdělením na mírné, střední a výrazné potřeby (tedy mírnou, střední a vysokou závislost na péči) a pobytovou. Mírná potřeba byla kalkulována na 6,5 hodin péče týdně.

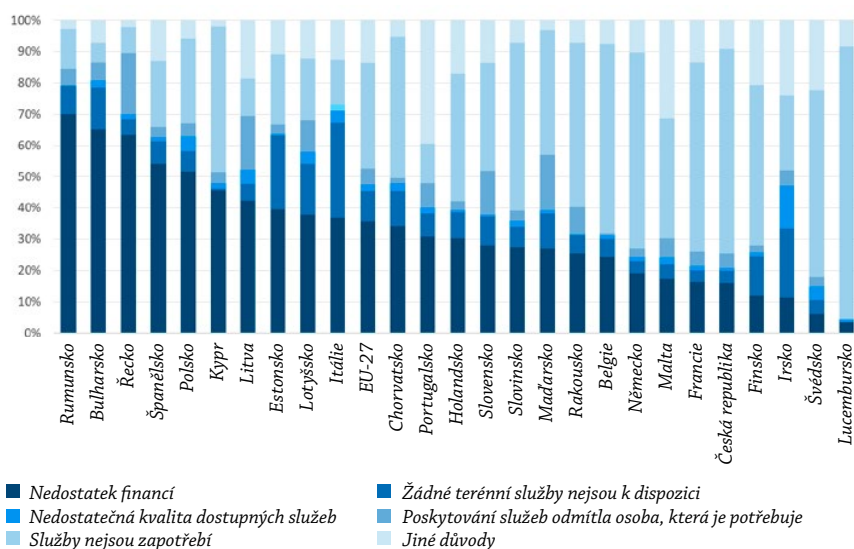
A další rozdělení je dle příjmů obyvatel (jednotlivé odstíny modré), tedy nízké-, středně- a vysokopříjmové skupiny obyvatel.

Bez nástrojů sociální ochrany/zabezpečení si mohou terénní služby dovolit všechny tři příjmové skupiny pouze v případě nízké míry závislosti (a v případě střední

míry pak pouze vysokopříjmové skupiny).

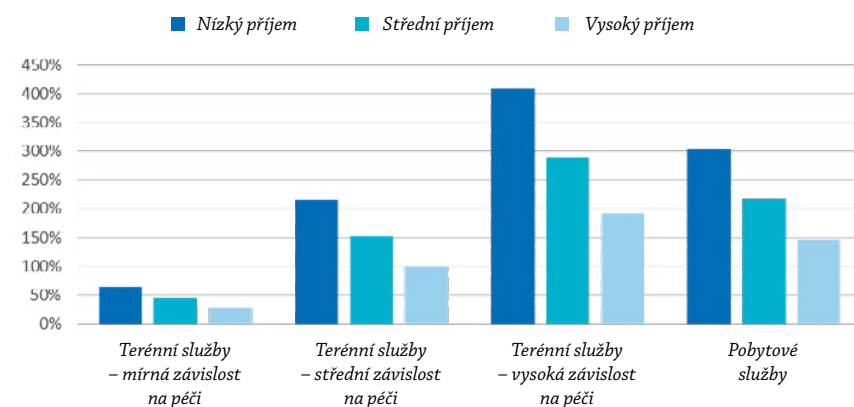
Zmiňme ještě dva výstupy z tohoto grafu. V případě vysoké míry závislosti jsou celkové náklady terénních služeb vyšší než služeb pobytových. A bez nástrojů sociálního zabezpečení by byly sociální služby pro své příjemce nedostupné, resp. finančně nedosažitelné. Dokonce i mírná potřeba péče by pro nízkopříjmové skupiny znamenala výdaj ve výši více než 40 % jejich příjmů.

Zdroj: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8396>

Obr. č. 1: Překážky, které domácnostem brání ve využívání terénních služeb.

Zdroj: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8396>

Obr. č. 2: Celkové náklady na dlouhodobou péči.

Zdroj: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8396>